

Дніпровський центр соціальних досліджень
49101, Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 6, к. 819
телефон/факс (056) 744-98-58
E-mail: dcsi@dcsi.dp.ua , <http://www.dcsi.dp.ua>

Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері ЗМІ, порушення прав журналістів у Дніпропетровській області

З наближенням дати президентських виборів у лютому 2010 р. та напередодні початку виборчих перегонів до місцевих рад 2010 р. на Дніпропетровщині зафіксовано ряд порушень професійних прав працівників медіа з боку владних, силових структур та місцевих олігархів: відмова у виході телепрограм журналістських розслідувань в ефірах місцевих телевізійних каналів, позови на журналістів до суду, вилучення та пошкодження обладнання Інтернет-порталів тощо.

Січень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

В середині січня 2010 року без попередження інформаційно-аналітична програма «Акцент тижня» була виключена з ефіру міського каналу «11 канал». Програма здобула широку популярність серед глядачів і багаторазово здобувала визнання на національних та міжнародних конкурсах у сфері журналістських розслідувань.

За словами працівників телестудії «Акцент» «заборону ініціював частий фігурант програм «Акценту тижня», так званий «директор дніпропетровської міськради». Помітьте, він зволів не заперечувати факти корупції в судах, а безпринципно скористався адміністративним ресурсом і позбавив нас можливості говорити правду».

Журналісти телестудії «Акцент-медіа» не припинили свою роботу. І тепер програма «Акцент» виходить на телевізійному каналі «5 КАНАЛ».

Втім у колективу телестудії «Акцент-медіа» залишилося питання до керівництва 11-го телеканалу, яке вони задали у своєму відкритому зверненні, надрукованому на шпальтах міської газети «Днепр вечірній» 23 січня 2010 року: «Шановні директор телеканалу Сергій Педашенко й керівник інформаційної служби Борис Васильєв! Зважтесь все-таки відкрито оголосити про причини зникнення програми «Акцент тижня» із сітки віщання вашого каналу. Зрештою, цю відповідь хочемо одержати не тільки ми. За ті півроку, протягом яких на 11-м каналі виходила наша програма, у нас сформувалася велика аудиторія. Ці десятки тисяч глядачів - це й ваші глядачі теж. Ми наполягаємо, щоб ви привселюдно пояснили не тільки нам - вашим колегам, але й глядачам вашого каналу, чому ви в односторонньому порядку викидаєте з ефіру єдину в місті програму, покликану стояти на стражеві інтересів городян і корупцію, що викриває, усередині міської влади. Нагадуємо вам, що в нашій країні воля слова визнана головним завоюванням останнього років уже навіть всіма партіями й політиками, не говорячи вже про журналістів і керівників ЗМІ. Або керівництво 11-го каналу волю слова розуміє якось по-своєму?...».

м. Дніпропетровськ

Ще одна телевізійна програма була знята з ефіру. Телепроект «Між рядків» був спрямований на розслідування й висвітлення всієї правди про претендентів на крісло

міського голови. Програма виходила на 51-м й 5-м каналах і не відчувала ніяких підводних каменів, поки не стартувала підготовка випуску про чергового претендента - пана Циркіна і його «хазяїна», дніпропетровського олігарха Вадима Єрмолаєва.

Анастасія Староскольцева, головний редактор і ведуча програми, описала ситуацію, що склалася, таким чином: «Дуже сумно спостерігати, у що перетворився сьогодні 5-й канал. Довгий час всі ми, представники журналістики, захоплювалися мужністю колективу телекомпанії, що боровся й з величезною працею відстояв свободу слова в Україні. Ми знали, що тільки тут завжди подавалися об'єктивні матеріали, журналісти із честю називали себе представниками «п'ятірки», і до їхньої думки завжди прислухалися, тому що з їхніх вуст лилася правда. Перед 5-м каналом тріпотіли можновладці, рейдери, олігархи. На жаль, сьогодні - усе з точністю до навпаки. Що відбулося зі свободою слова? Невже керівникам «п'ятірки» сьогодні, як говориться, запахло грішми, і вони забули, заради чого страждали? Заради чого піднімали шум на увесь світ?».

м. Дніпропетровськ

Наприкінці 2009 року в Дніпропетровську розгорівся нежартівливий скандал, пов'язаний з викриттям партії імпортової контрабандної сільгосптехніки, що якісь «умільці» завезли в місто по шахрайським схемам розмитнення. Державі був нанесений збиток на загальну суму в 28 мільйонів гривень. Схему розкрили контролери Державної митної служби, розслідування спочатку вела міліція, а потім справа була забрана в обласну прокуратуру.

Поки йшло розслідування, зі справи таємничим образом зникли первинні документи, потім збанкрутували й були ліквідовані ті три фірми, на адресу яких надходила контрабанда (одна із цих фірм зареєстрована в офісі корпорації «Алеф»), самі контрабандисти вислизнули, а стрілочником призначили дрібного клерка регіональної дніпропетровської митниці. Але й це ще не все. Обласна прокуратура кваліфікувала справу таким чином, що злочин перетворився в легку недбалість, і Кіровський районний суд повинен був закрити кримінальну справу по амністії. Крім того, прокуратура взагалі не виставила вимог про відшкодування нанесеного державі збитку. Про це довідалися журналісти й громадськість Дніпропетровська, по сторінках ЗМІ прокотилася хвиля публікацій, а кілька громадських організацій пікетували Кіровський райсуд. Судова «угода» не відбулася, і справа була повернута на дорозслідування.

По цій справі вже висловилися і Держмитниця, і обласна прокуратура, і народні депутати від різних фракцій - Царьов (ПР) і Олійник (БЮТ). Журналісти трохи заспокоїлися, розуміючи, що тепер спустити кримінальну справу про контрабанду на гальмах злочинцям буде значно тяжче.

І от у січні 2010 р. власник корпорації «Алеф» Вадим Єрмолаєв і його родич Ігор Циркін раптом подали позов у суд, обвинувачуючи відразу 11 ЗМІ Дніпропетровська: газети «Днепровская правда», «Телемост», «Правый берег», «Лица», «Громадська сила», «Горожанин», ІА «Время», телекомпанії ТРК ИРТ та ДОДТРК й обласну громадську організацію «Земля та воля» у тому, що журналісти та працівники громадської організації похитнули блискучу ділову репутацію цих двох людей.

Позов прийняв до розгляду Індустріальний районний суд міста Дніпропетровська, перше судове засідання призначене на 10 лютого, справу веде суддя Зосименко.

У відповідь на такі дії був створений пул з декількох журналістських груп, які почали власне журналістське розслідування всіх обставин виникнення й руйнування кримінальної справи по факту контрабанди.

Лютий 2010 р.

м. Дніпропетровськ

6 лютого, у день, коли заборонена будь-яка передвиборна агітація, в одному із дніпропетровських кінотеатрів відбулася зустріч депутата міськради, представника екскандидата в президенти Сергія Тігіпка Загіда Краснова з мешканцями Ленінського району. За інформацією джерела ІА «Новий міст», програма заходу припускала не тільки спілкування лідера громадської організації «Громадська сила» з людьми, але й можливе обговорення майбутнього другого туру президентських виборів, а також пряму агітацію за одного з кандидатів у президенти.

Журналістів трьох ЗМІ - ІА «Новий міст», газети «Лівий берег» і студії «Акцент», які намагалися потрапити на захід, із застосуванням фізичної сили вивели із приміщення.

Представники перерахованих вище засобів масової інформації, чиї встановлені законом права були грубо порушені, розповсюдили публічну заяву в якій призвали правоохоронні органи, колеги-журналістів, політичні партії, громадські організації й міжнародних спостерігачів звернути увагу на факт перешкоджання виконанню професійних обов'язків групі журналістів дніпропетровських ЗМІ, а також застосування на їх адресу фізичної сили, і не допустити порушення Закону про вибори: «Считаем, что деятельность политиков и общественных организаций должна быть прозрачна для представителей СМИ. Требуем от Загида Краснова принести извинения за действия своих соратников, а так же предоставит официальные объяснения по поводу произошедшего инцидента».

Березень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

16 березня 2010 року, близько 18 години, в офісі газети «Лица» у кабінеті головного редактора Олени Гарагуц було виявлено пристрій для прослуховування, яким вочевидь здійснювалося незаконне прослуховування редакції.

Того ж дня Олена Гарагуц звернулася з заявою до органів внутрішніх справ з метою встановлення осіб, що здійснювали незаконне прослуховування та притягнення їх до передбаченої Законом відповідальності.

Правоохоронці, які прибули на місце події, демонтували пристрій, який складався з антени-передавача, мікрофону та блоку живлення, і вилучили як речовий доказ. Подібні до знайденого в редакції газети «Лица» пристрої доступні у вільному продажу і призначені для передачі даних у радіодіапазоні на відстані в декілька сот метрів. Як свідчать експерти, скоріш за все прослуховування і запис розмов в кабінеті редактора велися з автомобіля, який розташовувався неподалік.

м. Дніпропетровськ

Наприкінці березня 2010 року компанія «Міський сайт» розмістила на порталі <http://www.gorod.dp.ua> своє офіційне звернення до керівництва СБУ області.

Справа в тому, що ще 19 листопада минулого року об 11.00, без попереднього повідомлення й вказівки причин, третьою стороною була повністю відключена від мережі Інтернет і знеструмлена хостингова площадка у провайдера «Фрегат», на якій перебувають сервера сайтів gorod.dp.ua, gorod.dz.ua, gorod.kiev.ua, сайт дніпропетровської телекомпанії «9-й канал» й інших проєктів. Керівництво дніпропетровського portalу Gorod.dp.ua заявило, що робота ресурсу блокована працівниками СБУ. Обшуки проводилися у приміщенні провайдера. Перевірялися сервери, що належать сайту

Gorod.dp.ua. У заяві СБУ з приводу відключення дніпропетровського сайту Gorod.dp.ua. йдеться про те що: «У Дніпропетровську слідчими СБУ порушено кримінальну справу за фактом несанкціонованого збуту та розповсюдження інформації з обмеженим доступом (ст.361 КК України) одним з кабельних інтернет-провайдерів регіону». У СБУ зазначали, що 18 листопада у рамках кримінальної справи за постановою суду співробітниками СБУ проведено обшуки в технічних приміщеннях «зазначеного підприємства».

«Під час огляду на серверному обладнанні інтернет-провайдера виявлено бази даних державних установ, що вміщують інформацію з обмеженим доступом і є власністю держави, більш ніж мільйон зразків комп'ютерних програм, фонограм та відеофільмів, які поширювалися з порушенням авторських прав», - йдеться у повідомленні.

У прес-службі також додали, що серверне обладнання, на якому розміщувалися інформаційні ресурси, вилучено для проведення технічного дослідження та оцінки.

За відсутності техніки компанія «Міський сайт» протягом місяця здійснювала свою роботу на чужому обладнанні, а ще через місяць була вимушена придбати нове обладнання, тому що працівники СБУ відмовляли у поверненні вилученої техніки.

Ще через два місяці, у березні 2010 р., сервери нарешті повернули, із поясненням, що вони дійсно не мають ніякого відношення до галасливої для СБУ карної справи №194.

Обладнання, яке повернули, було взламано, з великою ймовірністю конфіденційна інформація користувачів міського сайту була переписана. Сервери знаходяться у неробочому стані.

Керівники компанії «Міський сайт» пов'язують таке втручання працівників СБУ у свою професійну діяльність з перебігом президентської виборчої кампанії і вимагають від керівництва СБУ вибачень: «По прошествии всех этих событий мы начинаем понимать смысл происходившего. Первоначальное предположение, которое мы выдвинули еще в ночь, когда было изъято наше оборудование, объясняло подобные действия руководства СБУ области как репетицию перед выборами. Сейчас, зная лояльность г-на Верхогляда к БЮТ, мы понимаем, чью позицию должен был выдерживать gorod.dp.ua, за кого должен был предлагать голосовать, и какой вопрос должны были «решать» наши учредители. Уважаемый господин Верхогляд! Мы требуем, чтобы вы и ваши подчиненные принесли публичные извинения за свои рейдерские действия в отношении нашего предприятия, за незаконие, шабаш и произвол, которые позволяет себе эта уважаемая организация в нашей области, оказавшись под вашим руководством!».